

Arkeologisk schaktningsövervakning

Ny ambulansstation

Schaktningsarbeten vid Akademiska sjukhuset

Raä 88
Akademiska sjukhuset
Uppsala stad och kommun
Uppland

Bent Syse

UPPLANDSMUSEET

2005:16

Arkeologisk schaktningsövervakning

Ny ambulansstation

Schaktningsarbeten vid Akademiska sjukhuset

Raä 88
Akademiska sjukhuset
Uppsala stad och kommun
Uppland

Bent Syse

Rapport 2005:16, arkeologiska avdelningen

Planer och foton: Bent Syse

Utgivning och distribution:

Upplandsmuseet

S:t Eriks gränd 6

753 10 Uppsala

Tfn 018 – 16 91 00 (vx)

Fax 018 – 69 25 09

www.upplandsmuseet.se

© Upplandsmuseet, 2005

Innehåll

Inledning	4
Historik	5
Planerade arbeten	5
Resultat	5
Ambulansstation	6
Ledningsschakt	6
Sammanfattning	6
Administrativa uppgifter	7

Inledning

Upplandsmuseets arkeologiska avdelning utförde under 2003 och 2004 en arkeologisk schaktningsövervakning inom fornlämning 88, Uppsalas medeltida stadsområde, inom Akademiska sjukhusets område (fig 1). Schaktningsövervakningen föranleddes av schaktningar i samband med uppförandet av en ny ambulansstation. Uppdragsgivare var Landstingsservice i Uppsala län. Schaktningsövervakningen genomfördes efter tillstånd i beslut från länsstyrelsen i Uppsala län (dnr 220-10130-02).

Figur 1. Uppsalas stad med begränsningslinjen för Raä 88, Uppsalas medeltida stadsområde, markerad. Pilen visar platsen för den nya ambulansstationen.

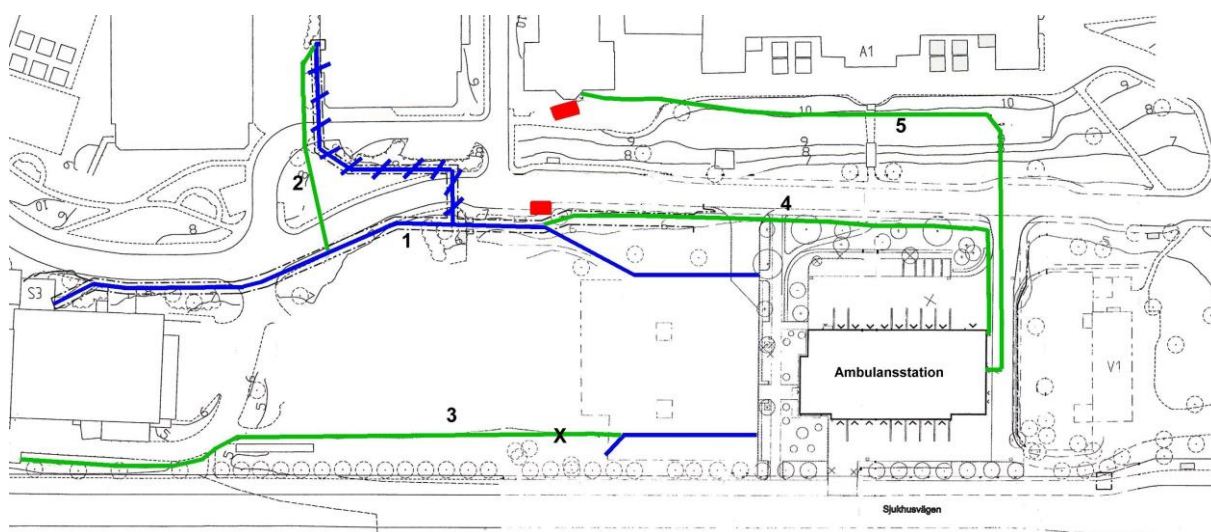
Historik

Sjukhusområdet ligger idag på det område som tidigare benämndes Tegelhagen. Här i detta område har en stor del av tegelproduktion ägt rum, troligen från tidig medeltid och framåt. I samband med schaktningar 1981 och 1995 (fig 2) har lämningar efter detta framkommit, bl.a. tegelugnar och igenfyllda lertäcker. Hur dessa varit organiserade och förlagda inom området är inte känt, utan sådana produktionslämningar kan dyka upp nästan var som helst.

I samband med efterforskningar av andra massgravar (efter Långfredagslaget i Uppsala 1520) har det framkommit att sådana kan finnas inom sjukhusområdet. Äldre lertäcker kan ha varit utmärkta för massgravar. Därför finns en risk att även sådana kan vara placerade i den äldre Tegelhagen.

Planerade arbeten

Förutom uppförandet av själva ambulansstationen planerades ett antal ledningsschakt intill och från denna byggnad (fig 2). Det rörde sig om schakt för elledningar, VA och fjärrvärme. Dessutom schaktades det ner i ytorna kring byggnaden för anläggande av p-platser mm.

Figur 2. Översiktsplan. De blå linjerna markerar planerade ledningsschakt enligt länsstyrelsens beslut. De gröna linjerna visar de schakt som tillkom under byggnationen. Den överkorsade blå linjen utgick. De två röda rektanglarna markerar tidigare påträffade tegelugnar, den övre påträffades 1981 och den undre 1995.

Resultat

Ambulansstation

Schaktningarna för ambulansstationen och intilliggande mark inleddes under vintern 2003-2004. Efter saneringsarbeten schaktades ca 0,6 m, vilket gjorde att steril lera framkom över hela ytan. Det var i denna som eventuella spår av tidigare nergrävningar för lertäkter skulle kunna framkomma. Några sådana kunde inte upptäckas på den plana yta där ambulansstationen senare uppfördes. Ej heller påträffades spår efter andra konstruktioner, såsom tegelugnar eller stolphål efter tegellador.

Ledningsschakt

Ledningsschaktet för el mot sydost (nr 1, fig 2) gick till största delen i befintliga schakt längs med trottoaren. I dess nordvästra del framkom leran direkt under ett tunt fyllnadslager.

Schakt nr 2 (fig 2) uppvisade också en rad störningar och följde äldre ledningssträckningar. Här iaktogs inte schaktningarna längs hela sträckan eftersom entreprenören på platsen inte meddelade i förväg att schaktet skulle grävas.

Schakt 3 (fig 2) övervakades längs hela sträckningen. Detta var det sista schaktet som grävdes och det skedde i början av november 2004. Under asfalten fanns ett ca 0,5 m tjockt lager med makadam och grus varefter den sterila bottenleran framkom. Dvs. det liknade förhållandena som fanns vid ambulansstationen. På en plats framkom ett område med felbränt tegel, lera och tegelfragment. Detta var ca 0,2 m tjockt och fyllde schaktets bredd (1 m) och var 4 m långt (fig 2, x-markerad).

Schakt 4 och 5 övervakades inte pga. att entreprenören ej meddelade att schaktningar skulle ske. Efter beskrivning från exploatören framkom det att schakt 4 till största delen gick i äldre ledningsschakt. När det gäller schakt 5 som grävdes för fjärrvärme fanns inga upplysningar. Detta är tyvärr beklagligt eftersom detta schakt i sin södra del låg mycket tätt intill den vid år 1981 påträffade tegelugnen.

Sammanfattning

Vid en schaktningsövervakning för uppförande av ny ambulansstation vid Akademiska sjukhuset kunde inga fasta anläggningar som tillhört den medeltida tegelproduktionen iakttas. Däremot framkom ett område med felbränt tegel och tegelfragment. Några spår efter nedgrävningar för lertäkter fanns inte synliga inom de områden som schaktades upp. Under ett mestadels 0,5 m tjockt fyllnadslager framkom den sterila leran i samtliga schakt.

Administrativa uppgifter

Plats: Ambulansstationen, Akademiska sjukhuset, Uppsala stad

Fornlämningsnummer: 88

Fornlämningstyp: Medeltida kulturlager

Undersökningstyp: Schaktningsövervakning

Orsak: Schaktarbeten i samband med nybyggnation och ledningsarbeten

Fältarbetsperiod: 2003–2004

Projektdeltagare: Bent Syse

Upplandsmuseets diarienummer: 11287/02

Upplandsmuseets projektnummer: 8051

Beställare: Landstingsservice i Uppsala län

Länsstyrelsens beslutsdatum och diarienummer: 17 september 2002, dnr 220-10130-02

Arkivmaterial: Förvaras vid Upplandsmuseet

Fynd: -